

VÝSLEDKY PRIESKUMU O SITUÁCIÍ V ŠKOLSKÝCH KLUBOCH DETÍ.

Slovenská komora učiteľov už pred niekoľkými rokmi upozornila na zložitú situáciu v školských kluboch detí. To, že nespokojnosť vychovávateľov ŠKD neustále rastie, potvrdzujú aj výsledky dotazníkového on-line prieskumu, ktorý zrealizovala sekcia školských klubov detí pri SKU v mesiacoch november a december 2017.

Prieskumu sa zúčastnilo 1122 vychovávateľov ŠKD. Z celkového počtu respondentov bolo najväčšie zastúpenie z Prešovského – 14,5% a Bratislavského kraja - 14,3 %. Košický kraj prezentovalo 14,0%, Banskobystrický 13,9 % a Žilinský 12,6% respondentov. Nižším počtom sa do prieskumu zapojili vychovávatelia Trenčianskeho - 11,3 %, Nitrianskeho - 11,2 % a Trnavského kraja 8,2%.

Dotazník zisťoval *dĺžku pedagogickej praxe* respondentov: Najpočetnejšími skupinami boli vychovávatelia s dĺžkou praxe do 5 rokov /30,6 %/ a vychovávatelia s dĺžkou praxe viac ako 30 rokov /26,2 % /. Ostatní z opýtaných uviedli, že dĺžka ich odbornej praxe je do 30 rokov /22,6 %/ a 20,6 % prípadov udáva pedagogickú prax v trvaní do 15 rokov.

Ďalej z nášho prieskumu vyplynulo, že vychovávatelia ŠKD majú obrovský *problém naplniť svoj pracovný úväzok* v zmysle Nariadenia vlády Slovenskej republiky č.422/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje rozsah priamej vyučovacej činnosti a priamej výchovnej činnosti pedagogických zamestnancov, t. j. 27 hodín priamej výchovnej činnosti týždenne. Až 41 % opýtaných uviedlo, že pracuje na nižší pracovný úväzok ako stanovuje vyššie citovaná legislatíva. V praxi to znamená, že sú odkázaní okrem práce vychovávateľov vykonávať aj ďalšie pracovné činnosti. 59% respondentov uviedlo, že ich pracovný úväzok vychovávateľa je naplnený priamou výchovnou činnosťou v ŠKD v plnom rozsahu.

Rozsah pracovného úväzku špecifikovali respondenti v doplňujúcej otázke, kde upresnili *rozsah svojej priamej výchovnej činnosti /úväzok/* dohodnutej v pracovnej zmluve: 41% opýtaných udáva rozsah výchovnej činnosti 25-26 hodín týždenne , až 31% vychovávateľov má úväzok v rozsahu od 14-22 hodín týždenne, ďalších 21% vychovávateľov pracuje na skrátenej úväzok v rozmedzí 22-24 hodín týždenne . Týždenný úväzok kratší ako 13 hodín má 7% opýtaných. V doplňujúcej otázke respondenti upozorňovali na nevyhnutnosť legislatívnej zmeny v tejto oblasti.

Úväzok vychovávateľa si 46,8% opýtaných nedopĺňa inou činnosťou. Na druhej strane až 53,2 % opýtaných využíva *možnosť dopĺňať si úväzok inou činnosťou* - najčastejšie je to vyučovanie výchovných predmetov v ZŠ, suplovanie chýbajúcich pedagogických zamestnancov a práca asistenta učiteľa v ZŠ. Z menej častých činností je to vedenie školskej knižnice, účasť na exkurziách žiakov v čase vyučovania, vedenie školskej kroniky, služby na vrátnici.

S dopĺňaním úväzku vyučovaním výchovných predmetov v ZŠ vzniká aj ďalšia pracovná záťaž vychovávateľov, ktorou sú *činnosti súvisiace s prípravou na vyučovanie*. 85% respondentov uviedlo, že sú povinní vypracúvať učebné plány a osnovy, 8% uvádza ako povinnú súčasť vyučovania písomné hodnotenie žiakov a vedenie osobných spisov a len 7% opýtaných nevypracúva žiadnu inú dokumentáciu súvisiacu s vyučovaním výchovných predmetov.

Respondenti mali tiež možnosť odpovedať na otázku, či sa stotožňujú s návrhom SKU na *úpravu počtu hodín priamej výchovnej povinnosti pre vychovávateľov z 27 na 23 hodín týždenne*. 85,5% opýtaných sa stotožňuje s tým, že je nevyhnutné rozsah priamej týždennej výchovnej činnosti vychovávateľov v ŠKD znížiť zo súčasných 27 na 23 hodín. 10,5% respondentov sa nestotožňuje s návrhom SKU úpravy na 23 hodín týždenne. 4% respondentov uvádza iné návrhy na úpravu pracovného času vychovávateľov /24-25 hodín, skrátiť výchovnú hodinu zo 60 minút na 45 minút/.

Špecifikum organizácie pracovného času vychovávateľov /striedanie ranných a poobedňajších zmien či ich súbeh, dopĺňanie úväzkov inými činnosťami, suplovanie/ výrazne obmedzuje vychovávateľov v dodržiavaní psychohygieny. Z prieskumu vyplynulo, že *prestávku na jedlo a oddych* má 16,7% respondentov, zatiaľ čo 83,3% túto možnosť počas pracovného času nemá a obedujú spolu s deťmi v priebehu pracovného času (68%). 27% z nich je umožnené obedať pred začiatkom pracovného času a 5% sa vôbec v zamestnaní nestravuje z organizačných či zdravotných dôvodov.

V dotazníku sme zisťovali, či sú vychovávatelia spokojní s aktuálnym stavom legislatívy, ktorá upravuje *maximálne počty detí* zaradených do jednotlivých oddelení ŠKD /neupravuje ich žiadna školská legislatíva, len legislatíva rezortu zdravotníctva, ktorá nezohľadňuje charakter organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠKD ani psychohygieny detí i vychovávateľov, ale vychádza len z rozlohy priestorov/. Výsledky prieskumu ukazujú, že v jednom oddelení ŠKD sa nachádza aj viac ako 36 detí /2,6%/. V 19,6% oddelení je zaradených 31-36 detí. Najčastejšie (39,8%) sa v oddelení nachádza 26-30 detí. Menej ako 26 detí je zaradených v 38% oddelení ŠKD.

Respondenti v doplňujúcej otázke vyjadrovali nepokojnosť s vysokými počtami detí v oddeleniach a dožadujú sa legislatívnej úpravy v zmysle stanovenia maximálneho počtu detí v jednom oddelení.

Častým problémom v školských kluboch detí sú *priestorové podmienky*, vôbec alebo minimálne vyhovujúce potrebám mimoškolských aktivít. V prieskume na otázku, či sa ich oddelenie nachádza v samostatnej herni, odpovedalo 27,9% opýtaných, že majú k dispozícii samostatné priestory, tzn. nie v miestnosti, kde dopoludnia prebieha školské vyučovanie. 64,6 % opýtaných uviedlo, že nemajú samostatné priestory a 7,5% respondentov uviedlo, že využíva iné priestory /napríklad, že dve základné školy majú spoločné budovy vyhradené pre ŠKD/.

Respondenti sa vyjadrili aj k otázke, či majú *priestor v oddelení ŠKD dostatočne členený pre potreby pedagogiky voľného času*, pokiaľ sa oddelenie nachádza v triede, kde dopoludnia prebieha vyučovanie (priestor rozdelený na sedáciu a hraciu časť, miesto pre hračky, hry a koberec). Z odpovedí vyplynulo, že len 44,1% má takto členený priestor na aktivity. Nemá ho 41,5 % oddelení a 14,4% má iné možnosti v rámci pedagogiky voľného času, čo napríklad v praxi znamená, že majú stiesnený i keď členený priestor, prípadne si na činnosť upravujú bežnú triedu.

Pýtali sme sa respondentov na to, či majú pre plnenie výchovného programu ŠKD k dispozícii potrebné *množstvo pomôcok, materiálu, hier, hračiek a miest na sedenie adekvátne k počtu detí* v oddelení. Úplnú spokojnosť vyjadrilo 42,9% respondentov. Nespokojných s materiálnym zabezpečením pre činnosť je 47,3% opýtaných. Svoje odpovede niektorí doplnili o vyjadrenia, že im chýbajú miesta na sedenie alebo že obec nedostatočne prispieva na činnosť ŠKD.

Zaujímalo nás, či vychovávatelia získavajú *od rodičov okrem bežného mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na chod ŠKD aj iné finančné príspevky*. 73,2% opýtaných nezískava od rodičov nijaké dobrovoľné finančné príspevky. 26,8 % respondentov využíva pre skvalitnenie práce s deťmi dobrovoľné finančné príspevky rodičov. Svoje odpovede upresnili v doplňujúcej otázke, kde 84% opýtaných uviedlo, že vyberajú poplatky na hračky a pracovný materiál. 16% respondentov vyberá finančné príspevky od rodičov na kultúrne podujatia.